

Cerebral Parese

Halvsidig lammelse

(Hypoton/Hyperton)

**Udarbejdet af Pippet Holler
Legeteket, Fyns Amt
2003**

Cerebral Parese / Halvsidig lammelse (Hypoton/Hyperton)

Formål: At få den hemiplege hånd/arm/side så aktiv i brug og differentieret i funktion som muligt. Det vil give barnet flere muligheder, hvis barnet bliver mere opmærksom på den hemiplege hånd/arm/side, da funktionsniveauet herved kan øges. Det vil give barnet flere muligheder, hvis den hemiplege hånd f.eks. kan komme til at fungere som støttehånd etc.

Forslag til aktiviteter og materialer:

- Balloner i snore nedhængt til hemi siden. Det lille barn er her rygliggende og skal slå til ballonerne.
- Til større børn kan balloner kastes til hemi siden.
- Jo større fysisk opmærksomhed og sansemæssig perception man kan udvikle hos barnet jo større kropsbevidsthed og motorisk mestring kan barnet opnå:
  - Bøste-massage på arm/hånd (blødt og hårdt)
  - Bevægelse (supination/ekstension etc.) og udspænding
  - ”Tegne” på armen og inden i hånden, og lave små historier i forbindelse hermed.
  - Male med vandfarve på barnets arm/hånd + historier
  - Tegne med fingermaling på barnets arm/hånd + historier
  - Sansebakke med korn ris etc. hemi hånden skal finde ting heri
  - Eller hemi hånden dækkes/puttes ned i sand; perler, korn, bønner; ris m.m. Den anden hånd skal grave sig ned og finde hemi hånden
  - Boble-fodbad uden vand med korn/ris/bønner i stedet. hemi hånden ned heri. Badet vibrerer og sender signaler op igennem hånd/arm
- Vægtbæring på hånd/arm:
  - Over pølle/bold
  - Knæfire-stående m. stabilisering af den voksne omkring de ustabile led.
  - Havfruestilling m. vægtbæring på hemi hånd/arm

- Udvikling og stimulering af krydset ind over hemi siden. Dette er vigtigt for brugen af og opmærksomheden på hemi siden samt for integrationsprocesser i hjernen.
  - Stående. Barnet støtter med hemi hånd og strakt arm på bordpladen. Et puslespil placeres så brikker og plade ligger langt fra hinanden. Brikkerne placeres ved siden af hemi siden, pladen ved siden af den normale sider. Den normale hånd/arm krydser ind over hemis siden for at tage brikker til puslespillet.
  - Har barnet neglekt af hemi siden kan det være en fordel, at den voksne sætter sig ved hemi siden. Vær her obs. på den asymmetrisk toniske halsrefleks, der forårsager, at barnet vender ansigtet væk fra den aktiverede (bøjede) hemi arm og altså væk fra den voksne. Er refleksen voldsom er det mere hensigtsmæssigt at sætte sig foran barnet og arbejde med neglekten på anden vis.
  - Stående med en magnet i munden. Begge arme støtter på bordpladen. Brikker/ting m.m. med magneter på placeres ved siden af hemi armen. Barnet skal bøje i albuerne, læne sig forover samt krydse midtlinien for at få brikkerne op med magneten i munden. Vær obs. på den asymmetrisk toniske halsrefleks, da den kan forårsage at barnet ikke kan vende ansigtet mod den bøjede hemi arm.
  - Samme øvelse men med brikker og ting placeres ved siden af normalsiden. Her er der intet kryds ind over hemi siden men til gængæld er brugen af hemi armen (albue/skulderled/muskulær belastning) større.
  - Siddende. En træramme, der er så stor, at barnet skal ud i hele krydsets bevægelsesbane dvs. helt op i højre/venstre hjørne m. velcro eller magneter kan konstrueres, som barnet kan tage emner fra. Eller emnerne kan rækkes/tilbydes fra samme afstand og placering. Den normale arm skal således række over hemi siden i hele bevægelsesbanen, tage et emne og putte emnet i en kasse el.lign. nederst i bevægelsesbanen. Hemi armen støttes eller føres med let håndgreb om hånd og overarm så hele bevægelsesbanen gennemløbes.
- Blød bold, så stor at begge hænder aktiveres i håndteringen.
- Bilateralt stoftryk (plade m.m. med håndtag til begge hænder.)
- Bilateralt boltbræt (Maki)
- Malerkasser m. bilaterale håndtag (Legeteket i Odense)
- Kagerulle-rullelege

- Kuglebad
- Pumpe til balloner (kræver brug af begge hænder, hvor den ene fungerer som støtte/holder)
- Legeting ved håndvask (vand stimulerer ofte til motorisk brug)
- *Store* bamses/dukker/klodser m.m. (så brug af begge hænder bliver nødvendigt)
- Leg med bakke med kopper etc. (Hvor hemi hånden fungerer som støttébærer)
- Fingermaling (hvor man animerer barnet til (også) at bruge hemi hånden)
- Tusser. Man kan få div. Hjælpegreb, der kan fremme brugen af hemi hånden. Der skal ikke herske tvivl om, hvilken side barnet skal anvende til at skrive, spise etc. Men er det muligt at finde aktiviteter f.eks. tegne med tusser, male el.lign. som barnet kan lide, vil hemi siden stimuleres i brug og udvikles. Vær obs. på barnets side/ståstilling (se bilag).
- Instrumenter. F.eks. fastsat med velcro/elastik/manchet el.lign. (animerer til brug af hemi hånd/arm)
- Handske med velcro til hemi hånden. Tage ting med velcro derfra med den anden hånd (øger opmærksomheden i hemi hånden). Alt efter greb og potentiale vil omvendt brug være et sværere niveau.
- Bred, f.eks. 40 cm. lang elastik bane med påsyede bjælder bindes om hemi håndleddet/anklen armen/benet vil da kunne bruges til at opnå god lyd.
- Store perler og store knapper puttes på træpind, eller plast-snor.
- Sy-bamse (hvor hemi hånden kan fungere som størrehånd eller hvor den voksne holder og hemi hånden fører nålen ind i hullet)
- Snor-og-hul-ting (mus i ost/orrm i æble etc.)
- Harmonika – hvor hemi hånd/arm fungerer som holde/støtte hånd under harmonikaens rem.
- Russiske – skrue tønders (med noget lækkert i den inderste).
- Vandbaner med pumpe.
- Børnecomputere med fingertryk til begge hænder.
- Super Quis med stænger til begge hænder. Junior Quis med fingertryk fra Top Games/BR.
- Vandkanoner, hvor hemi hånd/arm bruges som holde/støtte hånd/arm.
- Bilateralt net til at gribe bolde i (Varsam AB i Øbo, Sverige)

- Stor ring med net om, til at slå til bolde (- ” -)
- Drejeskive (Toys´rus), hvor barnet drejer sig selv rundt ved brugen af begge hænder.
- Bil m. håndstyring i rattet (Merlin).
- Håndholdte labyrintplader, hvor en kugle føres igennem baner ved at vippe pladen med begge hænder (Gonge).
- Trækfløjter. Den ene hånd holder om fløjten, den anden hånd trækker.
- Boldrør (Tomy). Den ene hånd holder røret, den anden hånd putter/presser bolde i.
- Boldmaskine (Tomy). Den ene hånd putter bolden i, den anden hånd trækker i håndtaget.
- Store klodser til konstruktion.
- Grøntsager med velcro + kniv i træ. Ene hånd støtter, anden hånd skærer.
- Velcro mad i plastik. Kræver brug af begge hænder.
- Ting sat sammen med velcro. Kræver begge hænder at skille dem ad.
- Små stofpuder/former sat sammen med velcro. Kræver begge hænder at skille dem ad.
- Flexi trax (Bilbane, der samles af mange dele), hvor brugen af begge hænder er nødvendig.
- Plastformer/figurer, der kan sættes sammen så de danner lange kæder/rækker. Det er egentlig baby legetøj men kan sagtens bruges af større børn.
- De smalle ènrækkede Megabloks/Maxibloks fra Rolf er lette at skille ad og konstruerer af.
- I 10-er butikker kan man købe plastikarmbånd, der kan bruges i flere sammenhænge som grebsforbedring til hemi-hånden. Armbåndene syes på den lynlås, nøglering etc. som barnet ikke ellers er i stand til at få fat i. Derved kan barnet nu åbne med hemi-hånden.
- Optræksdyr/nøgleringe (bl.a. fra 10-er butik), der vibrerer ved optræk, med påsyet armbånd til optræk.
- Gennemsigtige tasker (fra 10-er butik) med påsyet armbånd. Hvor indholdet i tasken er fristende.
- Cykel med hånddrevne hjul
- ”Den røde tallerken” (en flad tumling med håndtag fra tress)
- ”Baljen” (Tress). Barnet sidder i den og holder fast om kanten med begge hænder ved bevægelse.

- Sandbor – hvor barnet skal bruge begge hænder for at bore.
- Gåcykel (NIC legetøj). Gåcyklen kan bl.a. laves om til en kran. Materialerne er store og tunge og appellerer til brugen af begge hænder. (Forhandles v. Lille Bjørn).
- Luftpumpe med tværgreb. Evt. med påsatte balloner.
- Drejeklodser i træ. (Twisted Bloks) fra Plan Toys nr. 560. For at dreje klodserne kræver det brug af begge hænder.
-
-
-
-
-
-
-
-

Materiale til inspiration.

Med venlig hilsen

Legeteket i Odense
Pipper Holler